

Sygn. akt VI U 64/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - SSO Janusz Madej

Protokolant - st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2013 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołań: **(...) Spółki z o.o. w B.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. :**

- z dnia 9 listopada 2011 r. nr (...)

- z dnia 14 listopada 2011 r. nr (...)

- z dnia 15 listopada 2011 r. nr (...)

- z dnia 9 listopada 2011 r. nr (...)

- z dnia 9 listopada 2011 r. nr (...)

w sprawach: **(...) Spółki z o.o. w B.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

przy udziale zainteresowanych :

T. W., J. S., K. Z., D. Z. i B. K. (poprzednie nazwisko Ż.)

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia

VI U 64/12

I zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w B. z dnia 9 listopada 2011 r. **nr (...)**

w ten sposób, iż stwierdza, że **T. W.** nie podlega jako

pracownik Spółki z o.o. (...) z siedzibą w B.

obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu

i chorobowemu w okresie od dnia 23 września 2008 r. do dnia 31 października 2008 r.;

II zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w B. z dnia 14 listopada 2011 r. **nr (...)**

w ten sposób, iż stwierdza, że **J. S.** nie podlega jako

pracownik Spółki z o.o. (...) z siedzibą w B.

obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu

i chorobowemu w okresie od dnia 1 października 2007 r. do dnia

30 listopada 2008 r.;

III zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w B. z dnia 15 listopada 2011 r. **nr (...)**

w ten sposób, iż stwierdza, że **K. Z.** nie podlega jako

pracownik Spółki z o.o. (...) z siedzibą w B.

obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu

i chorobowemu w okresie od dnia 1 października 2007 r. do dnia

31 grudnia 2008 r.;

IV zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w B. z dnia 9 listopada 2011 r. **nr (...)**

w ten sposób, iż stwierdza, że **D. Z.** nie podlega jako pracownik

Spółki z o.o. (...) z siedzibą w B. obowiązkowo

ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu

i chorobowemu w okresie od dnia 22 września 2008 r. do dnia

31 października 2008 r.;

V zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w B. z dnia 9 listopada 2011 r. **nr (...)**

w ten sposób, iż stwierdza, że **B. K.** (poprzednie

nazwisko **Ż.**) nie podlega jako pracownik Spółki z o.o.

(...) z siedzibą w B. obowiązkowo ubezpieczeniom

emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu w okresie od

dnia 3 września 2008 r. do dnia 31 października 2008 r.

Na oryginalnie właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...)z dnia 19 listopada 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1a w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12, art. 13 pkt 1 oraz art. 91 ust. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) – stwierdził, że **T. W.** jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 23 września 2008 r. do dnia 31 października 2008 r.

Decyzją nr (...)z dnia 14 listopada 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – na podstawie wyżej wskazanych przepisów – stwierdził, że **J. S.** jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 1 października 2007 r. do dnia 30 listopada 2008 r.

Decyzją nr(...)z dnia 15 listopada 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – na podstawie wyżej wskazanych przepisów – stwierdził, że **K. Z.** jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 1 października 2007 r. do dnia 31 grudnia 2008 r.

Decyzją nr (...)z dnia 9 listopada 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – na podstawie wyżej wskazanych przepisów – stwierdził, że **D. Z.** jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 22 września 2008 r. do dnia 31 października 2008 r.

Decyzją nr (...) z dnia 9 września 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – na podstawie wyżej wskazanych przepisów – stwierdził, że **B. K.** (poprzednie nazwisko : **Ż.**) jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 3 września 2008 r. do dnia 31 października 2008 r.

W uzasadnieniach powyższych decyzji organ rentowy wskazał, iż podczas kontroli przeprowadzonej w (...) Spółce z o.o. z siedzibą w B. skontrolowano między innymi umowy zawarte w IV kwartale 2007 r. i w 2008 r. i ustalono, że Spółka ta zawarła :

- z **T. W.** dwie umowy o dzieło na okresy od

23 września 2008 r. do 30 września 2008 r. oraz od 1 października

2008 r. do 31 grudnia 2008 r. ;

- z **J. S.** pięć umów o dzieło na okresy od

1 października 2007 r. do 31 grudnia 2007 r., od 1 stycznia 2008 r.

do 31 marca 2008 r., od 1 kwietnia 2008 r. do 30 czerwca 2008 r., od

1 lipca 2008 r. do 30 września 2008 r. oraz od 1 października 2008 r.

do 31 grudnia 2008 r. ;

- z **K. Z.** pięć umów o dzieło na okresy od 1 października

2007 r. do 31 grudnia 2007 r., od 1 stycznia 2008 r. do 31 marca
2008 r., od 1 kwietnia 2008 r. do 30 czerwca 2008 r., od 1 lipca
2008 r. do 30 września 2008 r. oraz od 1 października 2008 r. do
31 grudnia 2008 r.;

- z D. Z. dwie umowy o dzieło na okresy od 22 września
2008 r. do 30 września 2008 r. oraz od 1 października 2008 r. do
31 grudnia 2008 r.;

- z B. K. (noszącą wówczas nazwisko Ż.)
dwie umowy o dzieło na okresy od 3 września 2008 r. do 30 września
2008 r. oraz od 1 października 2008 r. do 31 grudnia 2008 r.;

Na podstawie zeznań świadków oraz ustaleń dokonanych przez inspektorów kontroli organ rentowy ustalił, że praca na podstawie umów o dzieło była wykonywana w wyznaczonym przez Spółkę z o.o. (...) miejscu – na terenie działalności Spółki, w wyznaczonym przez Spółkę lub uzgodnionym z nadzorującym czasie pracy, w systemie tryzmianowym, a obecność pracujących była rejestrowana na listach obecności znajdujących się przy wejściu do budynku firmy, pod nadzorem kierowników, brygadzystów, liderów.

Organ rentowy twierdził przy tym, iż z ustaleń inspektorów kontroli wynikało, iż zawarte z zainteresowanymi osobami umowy faktycznie nie spełniają warunków wynikających z art. 627 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym umowa o dzieło zobowiązuje przyjmującego zamówienie do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiającego do zapłaty wynagrodzenia. Przyjmujący zamówienie podejmuje się własnym wysiłkiem i staraniem, na własny rachunek i własną odpowiedzialność, wykonać dzieło, którym jest nowe dobro wytworzone lub przetworzone do takiej postaci, w jakiej poprzednio nie istniało, a istotą takiej umowy jest osiągnięcie określonego rezultatu – dzieła.

Dodatkowo organ rentowy podkreślił, iż zgodnie z art. 22 § 1 oraz § 1¹ Kodeksu pracy przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem, przy czym ten rodzaj zatrudnienia jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.

Z kolei stosownie do art. 22 § 1² k.p. nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy określonych w § 1.

Zdaniem organu rentowego Spółka z o. o. (...) spisała z T. W., J. S., K. Z., D. Z. i B. K. umowy o dzieło w celu uniknięcia opłacania składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu wykonywanej przez nich pracy na podstawie stosunku pracy, i dlatego osoby te objęte zostały obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi jako pracownicy tej Spółki w okresach podanych we wskazanych wyżej decyzjach, a więc w okresach, w których praca ta faktycznie była świadczona.

Odwołania od tych decyzji wniosła Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B., domagając się ich zmiany w całości i ustalenia, że zainteresowane osoby nie podlegały jako pracownicy Spółki obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach. Ponadto Spółka (...) wносиła też o obciążenie organu rentowego kosztami procesu i kosztami zastępstwa procesowego według norm przypisanych.

W obszernej argumentacji, przywołanej dla uzasadnienia swego stanowiska procesowego, odwołująca się Spółka kwestionowała pracowniczy charakter zatrudnienia osób zainteresowanych.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołań, prezentując argumentację przedstawioną w zaskarżonych decyzjach.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

W dniu 23 września 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z **T. W.** pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ”, na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zleciła, a zleceniobiorca T. W. przyjął do wykonania czynności oznaczone jako „ naklejanie etykiet na detale ” w ilości 2000 sztuk, za wynagrodzeniem płatnym według rachunków, przy czym rozpoczęcie tych czynności miało nastąpić dnia 23 września 2008 r., a ich zakończenie 30 września 2008 r. W § 4 umowy strony postanowiły, że zleceniobiorca nie może powierzyć wykonania czynności wymienionych w § 1 innym osobom bez pisemnej zgody zleceniodawcy, a w § 5 stwierdziły, że w sprawach nieunormowanych umową zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego.

Na podstawie rachunku z dnia 10 października 2008 r. wystawionego do tej umowy (podpisanego przez przedstawiciela Spółki (...) i osobę o nazwisku L., upoważnioną do dokonania tej czynności przez T. W.) wypłacone zostało T. W. wynagrodzenie w kwocie 392 zł brutto.

W dniu 1 października 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z T. W. pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ”, na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zleciła, a zleceniobiorca T. W. przyjął do wykonania czynności oznaczone jako „ naklejanie etykiet na detale ” w ilości 2000 sztuk, za wynagrodzeniem płatnym według rachunków, przy czym rozpoczęcie tych czynności miało nastąpić dnia 1 października 2008 r., a ich zakończenie 31 grudnia 2008 r.

Paragraf 4 i paragraf 5 tej umowy miały identyczne brzmienie jak paragraf 4 i paragraf 5 umowy, którą strony zawarły w dniu 23 września 2008 r.

Odbiór przewidzianych w obu umowach czynności nastąpił na podstawie dwóch protokołów odbioru wykonanego dzieła, rozliczenia ilościowo-jakościowego z dnia 30 września 2008 r. i 31 października 2008 r.

T. W. mógł przepracować w Spółce (...) na podstawie tych umów od 3 do maksymalnie 6 dni w miesiącu.

W dniu 1 stycznia 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z **J. S.** pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ”, na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca J. S. przyjął do wykonania „ gratowanie detali ” w ilości 1050 sztuk, za wynagrodzeniem brutto 729 zł, przy czym dzieło miało zostać wykonane w terminie do dnia 31 grudnia 2007 r. W punktach 3 i 4 umowy strony postanowiły, iż w przypadku niewykonania zleconych prac lub nienależytego wykonania zleceniodawca może odstąpić od umowy i ma prawo żądać odszkodowania, natomiast zleceniobiorcy przysługuje prawo do liczenia kary umownej w wysokości 0,5 % wynagrodzenia brutto za każdy dzień zwłoki. Ponadto do umowy miały mieć zastosowanie odnośne przepisy Kodeksu cywilnego. Wynagrodzenie w wysokości przewidzianej w tej umowie zostało wypłacone na podstawie 2 podpisanych przez strony rachunków : z dnia 13 listopada 2007 r. na kwotę 162 zł brutto i z dnia 11 stycznia 2008 r. na kwotę 567 zł brutto.

W dniu 1 stycznia 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ” nr (...), na mocy której Spółka (...) jako zleceniodawca zleciła J. S. (zleceniobiorcy) do wykonania czynności oznaczone jako „ gratowanie detali ”, za wynagrodzeniem brutto w kwocie 2182 zł.

W § 4 umowy strony postanowiły, że zleceniobiorca nie może powierzyć wykonania czynności wymienionych w § 1 innym osobom bez pisemnej zgody zleceniodawcy, a w § 5 stwierdziły, że w sprawach nieunormowanych umową zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego. Wynagrodzenie w wysokości przewidzianej w tej umowie zostało J. S. wypłacone na podstawie 3 podpisanych przez strony rachunków : z dnia 10 lutego 2008 r. na kwotę 1010 zł brutto, z dnia 10 marca 2008 r. na kwotę 383 zł brutto oraz z dnia 10 kwietnia 2008 r. na kwotę 789 brutto.

W dniu 1 kwietnia 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z J. S. pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ”, na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca J. S. przyjęła do wykonania czynności oznaczone jako „ gradowanie detali ” w ilości 2000 sztuk, za wynagrodzeniem brutto w wysokości 1224 zł, przy czym rozpoczęcie wykonywania tych czynności miało nastąpić 1 kwietnia 2008 r., a ich zakończenie 30 czerwca 2008 r. Paragraf 4 i paragraf 5 tej umowy miały identyczne brzmienie co paragrafy 4 i 5 zawartej przez strony umowy z dnia 1 stycznia 2008 r.

Wynagrodzenie z tytułu wykonania tej umowy w kwocie 624 zł brutto zostało J. S. wypłacone na podstawie 1 rachunku z dnia 10 maja 2008 r.

W dniu 1 lipca 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z J. S. pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ” nr (...), na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca J. S. przyjęła do wykonania czynności oznaczone jako „ gratowanie detali ” w ilości 2000 sztuk, za wynagrodzeniem brutto w wysokości 3933 zł, przy czym rozpoczęcie wykonywania tych czynności miało nastąpić 1 lipca 2008 r., a ich zakończenie 30 września 2008 r. Paragraf 4 i paragraf 5 tej umowy strony miały identyczne brzmienie co paragraf 4 i paragraf 5 zawartej przez strony umowy z dnia 1 stycznia 2008 r.

Wynagrodzenie w wysokości przewidzianej w tej umowie wypłacone zostało J. S. na podstawie 3 rachunków : z dnia 10 sierpnia 2008 r. na kwotę 1675 zł brutto, z dnia 10 października 2008 r. na kwotę 847 zł brutto oraz na kwotę 1 411 zł brutto.

W dniu 1 października 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z J. S. pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ”, na mocy której Spółka ta jako zleceniodawca zleciła J. S. (zleceniobiorcy) czynności oznaczone jako „ gratowanie detali ” w ilości 2000 sztuk, za wynagrodzeniem płatnym według rachunków, przy czym rozpoczęcie wykonywania tych czynności miało nastąpić 1 października 2008 r., a ich zakończenie 31 grudnia 2008 r.

Paragraf 4 i paragraf 5 tej umowy miały identyczne brzmienie co paragraf 4 i paragraf 5 zawartej przez strony umowy z dnia 1 stycznia 2008 r.

Za czynności wykonane na podstawie umowy z dnia 1 października 2008 r. wypłacone zostało J. S. wynagrodzenie na podstawie podpisanych przez strony : zestawienia wynagrodzenia z dnia 6 listopada 2008 r. na kwotę 609 zł brutto oraz rachunku do umowy o dzieło z dnia 10 grudnia 2008 r. na kwotę 181 zł.

J. S. wykonywała czynności przewidziane w zawartych ze Spółką (...) umowach niesystematycznie, głównie w weekendy, o czym świadczą wysokości jej wynagrodzeń i brak wynagrodzeń w niektórych miesiącach.

W dniu 1 października 2007 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z **K. Z.** pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ”, na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca K. Z. przyjęła do wykonania „ zakładanie pałaków do wiader 11 litrowych ” w ilości 86000 sztuk, za wynagrodzeniem w kwocie brutto 5455 zł, przy czym dzieło miało zostać wykonane w terminie do dnia 31 grudnia 2007 r. W punktach 3 i 4 umowy strony postanowiły, iż w przypadku niewykonania zleconych prac lub nienależytego wykonania zleceniodawca może odstąpić od umowy i ma prawo żądać odszkodowania, natomiast zleceniobiorcy przysługuje prawo do liczenia kary umownej w wysokości 0,5 % wynagrodzenia brutto za każdy dzień zwłoki. Ponadto do umowy miały mieć zastosowanie odnośne przepisy Kodeksu cywilnego. Wynagrodzenie w wysokości przewidzianej w umowie zostało K. Z. wypłacone na podstawie 3 podpisanych przez strony rachunków do umowy o dzieło : z dnia 12 listopada 2007 r. na kwotę 1736 zł brutto, z dnia 10 grudnia 2007 r. na kwotę 1627 zł brutto oraz z dnia 10 stycznia 2008 r. na kwotę 2092 zł.

Wcześniej K. Z. także była zatrudniona w Spółce (...) na podstawie umów o dzieło w okresach od 1 stycznia 2007 r. do 31 marca 2007 r., od 2 kwietnia 2007 r. do 30 czerwca 2007 r. i od 1 lipca 2007 r. do 30 września 2007 r.

W dniu 1 stycznia 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ” nr (...), na mocy której Spółka ta jako zleceniodawca zleciła zleceniobiorcy K. Z. do wykonania czynności oznaczone

jako „ gratowanie detali ”, za wynagrodzeniem brutto w kwocie 5460 zł, przy czym rozpoczęcie tych czynności miało nastąpić 1 stycznia 2008 r., a ich zakończenie 31 marca 2008 r. W § 4 umowy strony postanowiły, że zleceniobiorca nie może powierzyć wykonania czynności wymienionych w § 1 innym osobom bez pisemnej zgody zleceniodawcy, a w § 5 stwierdziły, że w sprawach nieunormowanych umową zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego. Wynagrodzenie w wysokości przewidzianej w tej umowie wypłacone zostało K. Z. na podstawie 3 podpisanych przez strony i dodatkowo 4 podpisanego tylko przez przedstawiciela Spółki (...) rachunków : z dnia 10 lutego 2008 r. na kwotę 1801 zł brutto, z dnia 13 lutego 2008 r. na kwotę 172 zł brutto, z dnia 10 marca 2008 r. na kwotę 1755 zł brutto oraz z dnia 10 kwietnia 2008 r. na kwotę 1732 zł brutto.

W dniu 1 kwietnia 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z K. Z. następną pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ”, na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca K. Z. przyjęła do wykonania czynności oznaczone jako „ gratowanie detali ”, za wynagrodzeniem płatnym według rachunków, przy czym rozpoczęcie tych czynności miało nastąpić 1 kwietnia 2008 r., a ich zakończenie 30 czerwca 2008 r. Paragrafy 4 i 5 tej umowy miały identyczne brzmienie z treścią paragrafów 4 i 5 umowy zawartej przez strony 1 stycznia 2008 r.

Wynagrodzenie za czynności wykonane na podstawie tej umowy w wysokości 3888 zł zostało wypłacone K. Z. na podstawie 3 rachunków : z dnia 10 maja 2008r . na kwotę brutto 1452 zł (podpisanego przez strony), z dnia 10 czerwca 2008 r. na kwotę brutto 1411 zł (podpisanego przez strony) oraz z dnia 10 lipca 2008 r. na kwotę 1025 zł (podpisanego przez przedstawiciela Spółki (...)) oraz upoważnioną do tego przez K. Z. jej znajomą o nazwisku S.).

W dniu 1 lipca 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z K. Z. następną pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ” nr (...), na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca K. Z. przyjęła do wykonania czynności oznaczone jako „ naklejanie etykiet na detale ” w ilości 40000 sztuk, za wynagrodzeniem w kwocie brutto 6004 zł, przy czym rozpoczęcie tych czynności miało nastąpić 1 lipca 2008 r., a ich zakończenie 30 września 2008 r. Paragrafy 4 i 5 tej umowy miały identyczną treść co paragrafy 4 i 5 zawartej przez strony umowy z dnia 1 stycznia 2008 r. Przewidziane w umowie wynagrodzenie zostało K. Z. wypłacone na podstawie podpisanych przez strony trzech rachunków : z dnia 10 sierpnia 2008 r. na kwotę 1873 zł brutto, z dnia 10 września 2008 r. na kwotę 1961 zł brutto oraz z dnia 10 października 2008 r. na kwotę 2170 zł brutto.

W dniu 1 października 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z K. Z. jeszcze jedną pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ” nr (...), na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca K. Z. przyjęła do wykonania czynności oznaczone jako „ naklejanie etykiet na detale ” w ilości 40000 sztuk, za wynagrodzeniem 4675 zł, przy czym rozpoczęcie wykonywania tych czynności miało nastąpić 1 października 2008 r., a ich zakończenie 31 grudnia 2008 r.

Wynagrodzenie w wysokości przewidzianej w umowie zostało K. Z. wypłacone na podstawie podpisanych przez strony dokumentów : zestawienia wynagrodzenia z dnia 6 listopada 2008 r. na kwotę 1590 zł brutto, rachunku do umowy o dzieło z dnia 10 grudnia 2008 r. na kwotę 1927 zł brutto oraz rachunku do umowy o dzieło z dnia 10 stycznia 2009 r. na kwotę 1158 zł brutto.

Powyższe umowy wykonywane były w ten sposób, iż K. Z. pracowała przeciętnie 3-4 dni w tygodniu, zdarzało się iż było to pięć dni w tygodniu, a jej wynagrodzenie ustalane było od ilości wykonanych sztuk detali czy liczby wykonanych operacji. Chciała ona wykonywać pracę na podstawie umów o dzieło, bo był to okres kiedy studiowała i nie chciała wiązać się ze Spółką (...) umową o pracę.

Od 1 stycznia 2007 r. do końca lutego 2012 r. zatrudniona była na podstawie podpisywanych co kwartał umów o dzieło, a od 2 marca 2012 r. podjęła pracę w tej Spółce na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony do 28 lutego 2017 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku montera / operatora maszyn wtryskowych. Do jej obowiązków przy montażu szaf telekomunikacyjnych należy : skręcanie stelaży, montowanie szafek, uszczelki czy zamków, okuwanie drzwi, skręcanie szaf i kontrola jakości wyrobu.

W dniu 22 września 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z **D. Z.** pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ”, na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca D. Z. przyjęła do wykonania czynności oznaczone jako „ naklejanie etykiet na detale ” w ilości 40000 sztuk, za wynagrodzeniem w wysokości 426 zł brutto, przy czym rozpoczęcie tych czynności miało nastąpić 22 września 2008 r., a ich zakończenie 30 września 2008 r. W § 4 tej umowy strony postanowiły, że zleceniobiorca nie może powierzyć wykonania czynności wymienionych w § 1 innym osobom bez pisemnej zgody zleceniodawcy, a w § 5 stwierdziły, że w sprawach nieunormowanych umową zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego. Wynagrodzenie w wysokości wskazanej w umowie zostało D. Z. wypłacone na podstawie podpisanego przez strony rachunku z dnia 10 października 2008 r., wystawionego na kwotę 426 zł brutto.

W dniu 1 października 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z D. Z. drugą pisemną umowę nazwaną „ umową o dzieło ”, na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca D. Z. przyjęła do wykonania czynności oznaczone jako „ naklejanie etykiet na detale ” w ilości 40000 sztuk, za wynagrodzeniem płatnym według rachunków, przy czym rozpoczęcie wykonywania tych czynności miało nastąpić 1 października 2008 r., a ich zakończenie 31 grudnia 2008 r. Wynagrodzenie w kwocie 652 zł brutto za czynności wykonane przez D. Z. w miesiącu październiku 2008 r. zostało jej wypłacone na podstawie podpisanego przez strony zestawienia wynagrodzenia z dnia 6 listopada 2008 r. Postanowieniem § 4 i § 5 tej umowy strony nadały identyczne brzmienie jak §§ 4 i 5 uprzednio zawartej umowy z dnia 22 września 2008 r.

W listopadzie i grudniu 2008 r. D. Z. nie wykonywała już czynności przewidzianych w tej umowie.

Rok wcześniej w okresie od 23 lipca 2007 r. do 31 sierpnia 2007 r. D. Z. także była zatrudniona w Spółce (...) na podstawie umowy o dzieło zawartej na okres od 23 lipca 2007 r. do 30 września 2007 r., jednak okres ten nie został objęty zaskarżoną decyzją.

Na podstawie powyższych umów o dzieło D. Z. zarabiała niewielkie kwoty (raz 426 zł, drugi raz 652 zł) i nie świadczyła pracy codziennie.

W dniu 3 września 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z **B. K.** (noszącą wówczas nazwisko (...)) pisemną umowę nazwaną przez strony „ umową o dzieło ”, na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca B. K. przyjęła do wykonania czynności oznaczone jako „ gradowanie detali ” w ilości 2000 sztuk, za wynagrodzeniem brutto w wysokości 2398 zł, przy czym rozpoczęcie tych czynności miało nastąpić 3 września 2008 r., a ich zakończenie 30 września 2008 r.

W § 4 tej umowy strony postanowiły, że zleceniobiorca nie może powierzyć wykonania czynności wymienionych w § 1 innym osobom bez pisemnej zgody zleceniodawcy, a w § 5 stwierdziły, że w sprawach nieunormowanych umową zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego. Wynagrodzenie w wysokości przewidzianej tą umową zostało B. K. wypłacone na podstawie podpisanego przez strony rachunku z dnia 10 października 2008 r. na kwotę 2398 zł brutto.

W dniu 1 października 2008 r. Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z B. K. (noszącą wówczas nazwisko (...)) pisemną umowę nazwaną przez strony „ umową o dzieło ”, na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca D. K. przyjęła do wykonania czynności oznaczone jako „ gradowanie detali ” w ilości 2000 sztuk, za wynagrodzeniem płatnym według rachunków, przy czym rozpoczęcie tych czynności miało nastąpić 1 października 2008 r., a ich zakończenie 31 grudnia 2008 r. Za czynności wykonane przez B. K. na podstawie tej umowy zostało jej wypłacone wynagrodzenie w kwocie brutto 1565 zł na podstawie podpisanego przez strony zestawienia wynagrodzenia z dnia 6 listopada 2008 r. W miesiącu listopadzie i grudniu 2008 r. nie wykonywała ona już czynności przewidzianych w umowie.

Powyższe dwie umowy B. K. wykonywała w ten sposób, iż pracowała codziennie od poniedziałku do piątku na trzech zmianach wyznaczonych w godzinach od 6.00 do 14.00, od 14.00 do 22.00 i od 22.00 do 6.00 rano. W przeważającym zakresie wykonywała ona tak zwane gratowanie detali plastikowych (chodziło o usuwanie niedokładności z detali

przy pomocy nożyka), a w sporadycznych przypadkach gdy nie było pracy przy gratowaniu przykręcała głośniki do ram telewizorów. Było to pierwsze zatrudnienie D. K. po ukończeniu szkoły zawodowej. Miała ona świadomość, iż zatrudnienie to nawiązane zostało na podstawie umowy cywilnoprawnej, a nie umowy o pracę.

Do ustania tego zatrudnienia doszło w ten sposób, iż B. K. nie przyszła do pracy przez dwa kolejne dni, a trzeciego dnia, gdy przybyła do Spółki kierownik poinformował ją, iż nie będzie już pracować.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów (odpisów umów i rachunków do tych umów oraz zestawień wynagrodzeń znajdujących się w aktach organu rentowego dołączonych do akt rozpoznawanych spraw, odpisów rachunków do „ umów o dzieło” - k. 44 – 48; odpisów protokołów wykonania dzieła – rozliczeń ilościowo – jakościowych dołączonych do odwołań wniesionych w rozpoznawanych sprawach, odpisów umowy o pracę i dokumentów na k. 131 – 136 akt sprawy), jak również na podstawie dowodów z zeznań świadków : Z. W. (k. 90); W. R. (k. 91 – 93); K. M. (k. 94 – 96); B. D. (k. 96 - 98); M. K. (k. 98 – 100); M. I. (k. 100 – 102); R. P. (k. 102 – 105) i L. W. (protokół rozprawy k. 142) oraz z przesłuchania stron : zainteresowanych B. K. (k. 85 – 86), K. Z. (protokół rozprawy k. 142 – 144) i wiceprezesa zarządu odwołującej się Spółki (...) P. I. (protokół rozprawy k. 144 – 145).

Spory w rozpoznawanych i połączonych do wspólnego rozstrzygnięcia sprawach dotyczyły kwalifikacji podpisanych przez Spółkę (...) z zainteresowanymi osobami umów, nazwanych umowami o dzieło. Organ rentowy wydał zaskarżone decyzje na podstawie ustalenia, zgodnie z którym umowy te nie miały czysto cywilnoprawnego charakteru, lecz prowadziły one do nawiązania stosunku pracy (były umowami o pracę), co na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy systemowej uzasadniałoby objęcie osób zainteresowanych obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi : emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym.

W uzasadnieniach zaskarżonych decyzji organ rentowy odwołał się do art. 22 § 1, § 1¹ i § 1² Kodeksu pracy, zgodnie z którymi :

- przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i w czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem;
- zatrudnienie w powyższych warunkach jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej umowy;
- nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy określonych wyżej.

Rozważania co do kwalifikacji umów nazwanych umowami o dzieło, zawartych przez (...) Spółkę z o.o. z siedzibą w B. z zainteresowanymi w sprawie osobami : T. W., J. S., K. Z., D. Z. i B. K. rozpocząć należy od przypomnienia, iż o charakterze prawnym łączącego strony stosunku zatrudnienia nie decyduje nadana mu przez strony nazwa, lecz jego treść.

W przywołanym w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji judykacie Sąd Najwyższy wskazał, iż bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy jest każde zatrudnienie, w

którym pracownik zobowiązuje się do wykonania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i w czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem, w przypadku jeżeli w treści stosunku prawnego łączącego strony przeważają cechy charakterystyczne dla stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26.03.2008 r. I UK 282/07). W wyroku tym Sąd Najwyższy podkreślił, że przy analizie omawianej tu kwestii jurydycznej ocenie podlega nie tylko treść umowy, ale przede wszystkim sposób jej wykonywania.

W innych orzeczeniach Sąd Najwyższy wskazywał, iż o rodzaju zawartej umowy rozstrzyga przede wszystkim zgodna wola stron, gdyż art. 22 § 1¹ Kodeksu pracy nie stwarza prawnego domniemania zawarcia umowy o pracę. Zakwalifikowanie umowy o świadczenie usług jako umowy o pracę wymaga uwzględnienia reguł wykładni oświadczeń woli (art. 65 k.c. w związku z art. 300 k.p.), zwłaszcza wówczas, gdy nie występują zachowania stron sprzeczne z postanowieniami zawartej umowy cywilnoprawnej. Wola stron co do charakteru łączącego je stosunku prawnego może być także odzwierciedlona w nazwie umowy, zwłaszcza wobec

wykazywania wspólnych cech dla umowy o pracę i umowy prawa cywilnego

(wyrok Sądu Najwyższego z 18.06.1989 r. I PKN 191/98 - OSNAPiUS z 1999 r. Nr 14, poz. 449; wyrok Sądu Najwyższego z 15.09.1999 r. I PKN 307/99 – OSNAPiUS z 2001 r. Nr 7, poz. 214). Dodatkowo wspomnieć w tym miejscu należy, iż wobec różnych cech charakterystycznych wykonywania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i umów cywilnoprawnych, dla oceny rodzaju stosunku prawnego decydujące jest ustalenie, które z tych cech mają charakter przeważający (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14.09.1998 r. I PKN 334/98 – OSNAPiUS z 1999 r. Nr 20, poz. 646).

Taka sama praca może być przedmiotem zobowiązania pracowniczego i zobowiązania cywilnoprawnego. O pracowniczym charakterze zatrudnienia nie decyduje rodzaj pracy, ale wykonywanie jej przede wszystkim w warunkach podporządkowania poleceniom pracodawcy, konkretyzującym czynności, które w ramach umówionego rodzaju pracy ma pracownik wykonywać, a także wskazującym sposób oraz czas i miejsce ich wykonywania (wyrok Sądu Najwyższego z 3.06.1998 r. I PKN 170/98 – OSNAPiUS z 1999 r. Nr 11 poz. 369).

Odnosząc powyższe uwagi do stanów faktycznych rozpoznawanych spraw stwierdzić należy, iż dowody z przesłuchania zainteresowanych B. K. i K. Z., wiceprezesa zarządu Spółki (...) P. I. oraz zeznań świadków, jak również dowody z odpisów dokumentów nie dawały podstaw do ustalenia aby Spółkę (...) wiązały z osobami zainteresowanymi umowy o pracę. Niezależnie od kwestii czy umowy łączące tę Spółkę z T. W., J. S., K. Z., D. Z. i B. K. należy kwalifikować zgodnie z nazwą tych umów jako umowy o dzieło, czy też jako innego rodzaju umowy cywilnoprawne (np. umowy o świadczenie usług), brak było podstaw – w zebranych w sprawie materiale dowodowym – do przypisania im cech typologicznych właściwych dla umów o pracę.

Zatrudnienie na podstawie tych umów nie cechowało podporządkowanie pracownika pracodawcy, nie była prowadzona ewidencja czasu pracy, a osoby zatrudniane nie miały obowiązku usprawiedliwiania swoich nieobecności w sposób właściwy dla stosunku pracy. Podkreślić należy, iż te osoby zainteresowane, które można było przesłuchać w charakterze strony, zgadzały się z czysto cywilnoprawnym charakterem swojego zatrudnienia w Spółce (...), mimo iż zatrudnienie to mieściło się w stosunkowo długim przedziale czasowym (np. w przypadku K. Z.). Osoby te miały pełną świadomość rodzaju nawiązanej na podstawie tych umów więzi prawnej i twierdziły, że im to w pełni odpowiadało.

B. K. wiedziała, iż nie musi stawiać się codziennie do pracy i w sposób w pełni swobodny rozwiązała łączącą ją ze Spółką umowę. Zrezygnowała ona z zatrudnienia z powodu znacznej odległości pomiędzy jej miejscem zamieszkania, a siedzibą Spółki. Sama decydowała o tym, iż nie przyjdzie już do pracy.

Okoliczności braku podporządkowania pracowniczego osób zainteresowanych w czasie wykonywania przez nich umów potwierdzały dodatkowo dowody z odpisów dokumentów dołączonych przez Spółkę (...) do jej odwołań. Były to odpisy protokołów odbioru wykonanego dzieła – rozliczenia ilościowo – jakościowe.

Dowody te potwierdzały, iż osoby te wynagradzane były nie według stawek godzinowych, lecz w zależności od liczby wykonywanych detali czy operacji, wskazanych w treści umów.

W ocenie Sądu Okręgowego nie można decydującego znaczenia dla kwestii oceny charakteru umów zawartych przez Spółkę (...) z zainteresowanymi osobami przypisać okoliczności podpisywania się przez te osoby na listach wejść (na teren Spółki) znajdujących się w portierni. Dokumenty te nie spełniały bowiem funkcji ewidencji czasu pracy, lecz ich sporządzanie spowodowane było faktem położenia tej Spółki na terenie innego zakładu (Zakładów (...)) i wzajemnych uzgodnień obu tych podmiotów co do rejestracji osób wchodzących na teren obu firm i uzgodnionych procedur w tym przedmiocie (zeznania świadka Z. W. – k. 90 akt sprawy).

Przy rozważaniu rzeczywistego charakteru prawnego umów odwołać należy się również do ich postanowień, które w sposób zdecydowany wskazują na zgodny zamiar stron nawiązania pozapracowniczego zatrudnienia. Wszystkie te umowy przewidywały stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego w sprawach przez nie nieunormowanych. Z treści tych dokumentów nie da się wyprowadzić wniosku aby zamiarem stron było nawiązanie stosunków pracy, tym bardziej że – jak już wcześniej wspomniano – zatrudnienie to cechowała elastyczność zatrudnienia nieznaną stosunkowi pracy, przejawiająca się w braku obowiązku codziennego stawiania się do pracy, usprawiedliwiania nieobecności np. zwolnieniami lekarskimi, nieprowadzenie ewidencji czasu pracy i pełna swoboda rozwiązywania umów.

Przedstawione wyżej okoliczności faktyczne i rozważania jurydyczne uzasadniały zatem zmianę wszystkich zaskarżonych w rozpoznawanych sprawach decyzji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa materialnego. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy orzekł jak w punktach od I - V wyroku.

SSO Janusz Madej